

Mladen Vedriš & Slaven Letica

- **Gospodarsko stanje
hrvatske nacije 2011.:
Preliminarni rezultati
empirijskog istraživanja
KAS-a**

Svjetska financijska i europska dužnička kriza

© www.yannis-ioannou.com

Sindrom Titanika: Spašavaj se kako znaš i umiješ!

Dolazak “velikog depresijskog vala” u Hrvatsku 2009.

Veliki val ispred Kanagawa (Katsushika Hokusai): najpoznatiji od 36 slika planine Fuji

Privid o izuzetnosti i posebnosti hrvatske recesije

- “Svaka je kriza, naravno, drugačija. No, moram vam reći da dužnosnicima MMF-a **sve te krize izgledaju depresivno slično**. Svaka je zemlja, naravno, trebala zajam, ali, više od zajma, svaka je zemlja trebala napraviti velike promjene, kako bi kreditiranje moglo stvarno uspjeti. Gotovo uvijek, **zemlje u krizi, nakon ekscesnog razdoblja, moraju naučiti kako živjeti u okviru svojih stvarnih mogućnosti: izvoz se mora povećati, a uvoz smanjiti. A cilj mora biti da se to postigne bez najgore recesije.**” (Simon Johnson „Tihi državni udar“)

Jean-Claude Trichet, predsjednik Europske središnje banke

- “Uz ovakav rast jediničnih troškova rada i fiskalnog deficita, u kombinaciji sa stabilnim tečajem, **Hrvatska ide prema katastrofi.**”
- Kad je to kazao nije bio
- svjestan da Euro-zona
- srlja u istom smjeru!

Ide li EU prema katastrofi?

- Poljski ministar financija, **Jacek Rostowski** u srijedu pred Europskim parlamentom u Strasbourgu:

“Europa je u opasnosti! **Ako se slomi Eurozona, Europska unija neće moći preživjeti**, sa svim zamislivim posljedicama. Ako (dužnička kriza) potraje godinu dana ili dvije, moramo biti spremni na možda **dva puta veću nezaposlenost** u nekim zemljama, uključivo najbogatije.”

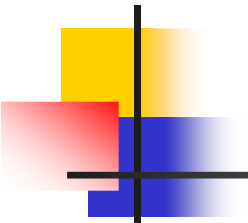
- Predsjednik Europske komisije **Jose Manuel Barroso**:

“Suočeni smo s **najozbiljnijim izazovom ove generacije**, ovo je borba za političku budućnost Europe, za europsku integraciju takva kakva jest.”

Hrvatska 2011.- 2015.

Peter Schrank

Polazište: Nužna nam je stalna stručna rasprava – koje naprosto nema

- U doba ekonomskog prosperiteta pristaše sukobljenih ekonomskih doktrina **oportunistički i konformistički žive paralelne znanstvene i publicističke živote** u stanju koje bismo mogli nazvati “**hladnim mirom**” ili “**hladnim ratom**”
- Kad se pojavi **Velika depresija (1929.)** ili **Velika recesija (2009.)** među njima počinje pravi, “**otvoreni (verbalni) rat**”

Koncepcija naše ankete – Medicinski model

- **1. Simptomi i znaci “bolesti”**
- **2. Dijagnoza gospodarskog stanja nacije: označavanje “bolesti”**
- **3. Etiologija: uzroci i odgovornosti za “bolest”**
- **4. Terapija: makro-ekonomske politike liječenja “bolesti”**

Pojmovi kojima se označavaju ekonomski problemi i poremećaji

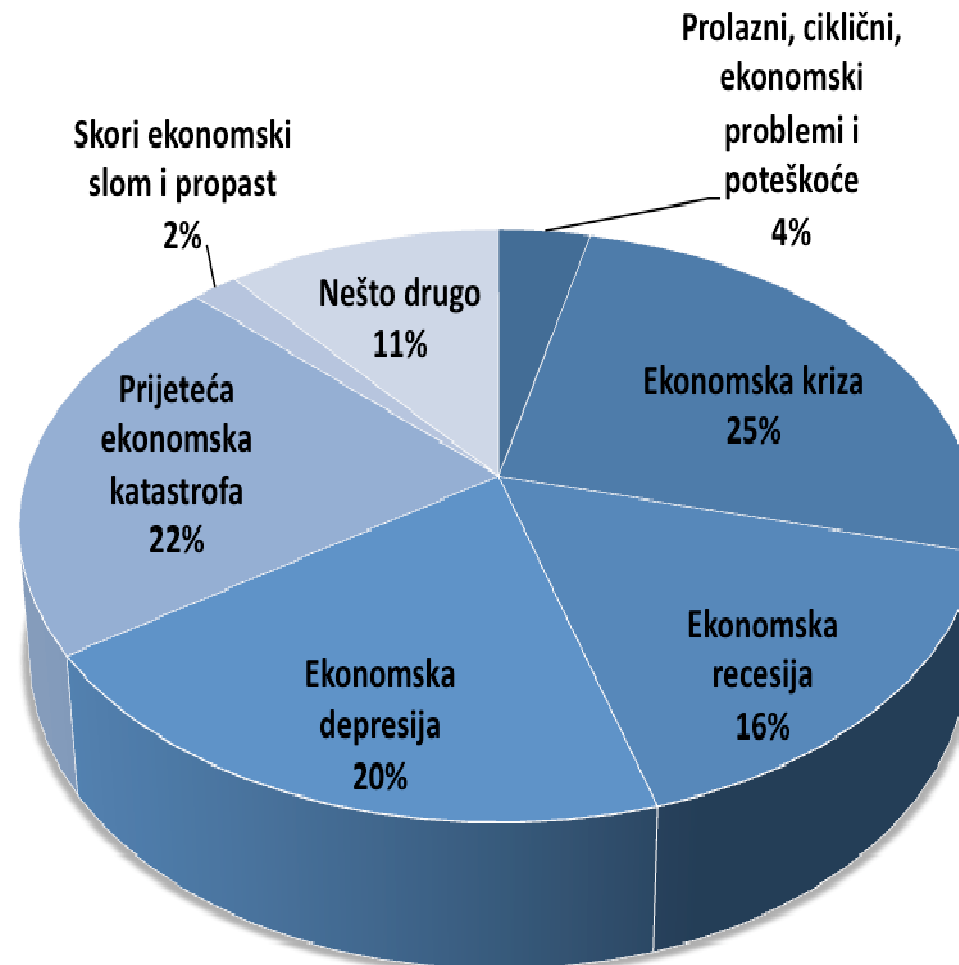
- *Usporavanje*
- *Zastoj (stagnacija, stagflacija)*
- *Kriza*
- *Recesija*
- *Depresija*
- *Kaos*
- *Ponor*
- *Slom*

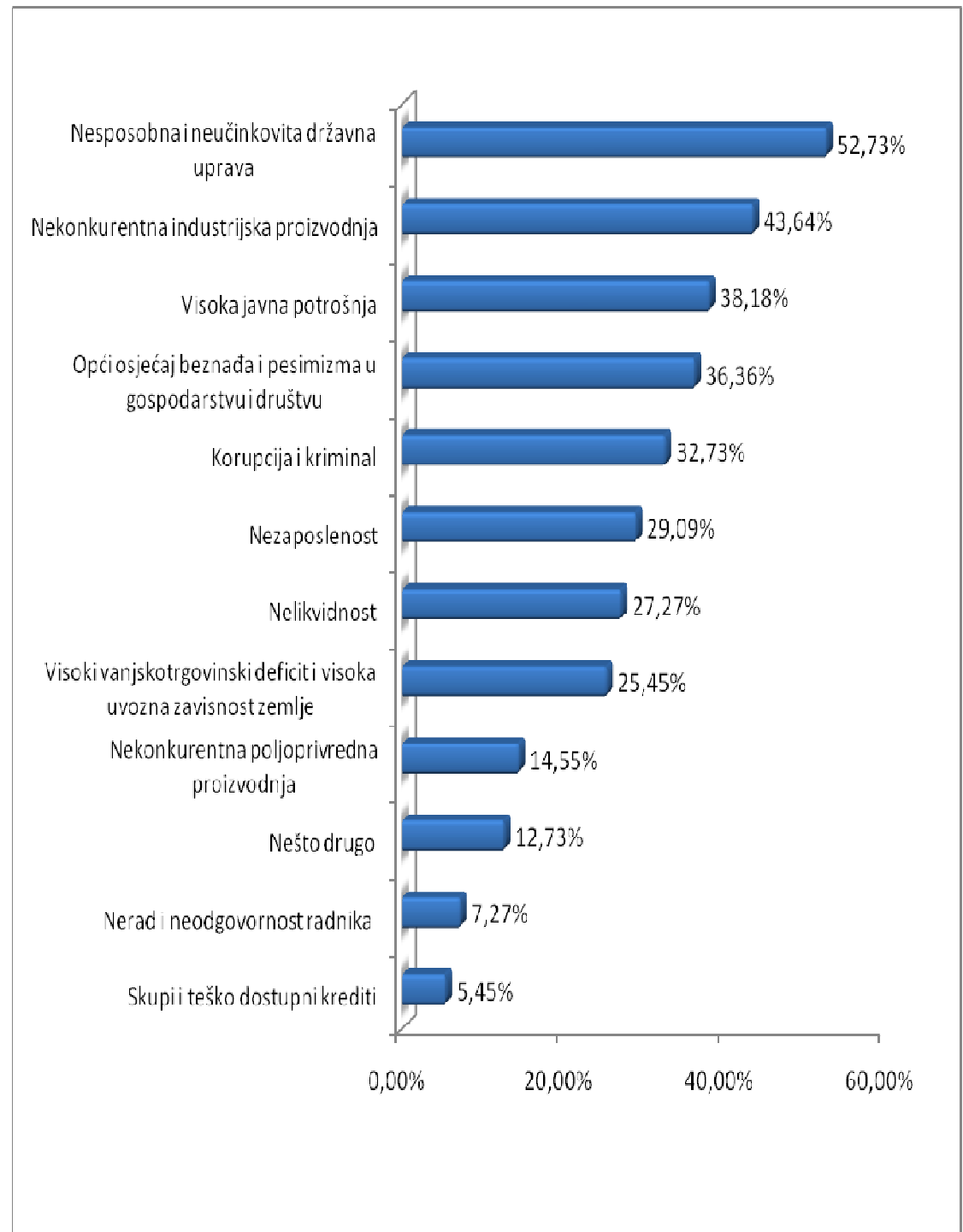
Guglanje pojmova - jučer

- **1.Kriza** 487.000.000
- **2.Depresija** 231.000.000
- **3.Recesija** 107.000.000
- **4.Financijska kriza** 83.400.000
- **5.Ekonomska kriza** 24.400.000
- **6.Velika depresija** 20.700.000
- **7.Velika recesija** 4.100.000
- **8.Ekonomska depresija** 640.000

“Dijagnoze” gospodarskog stanja nacije

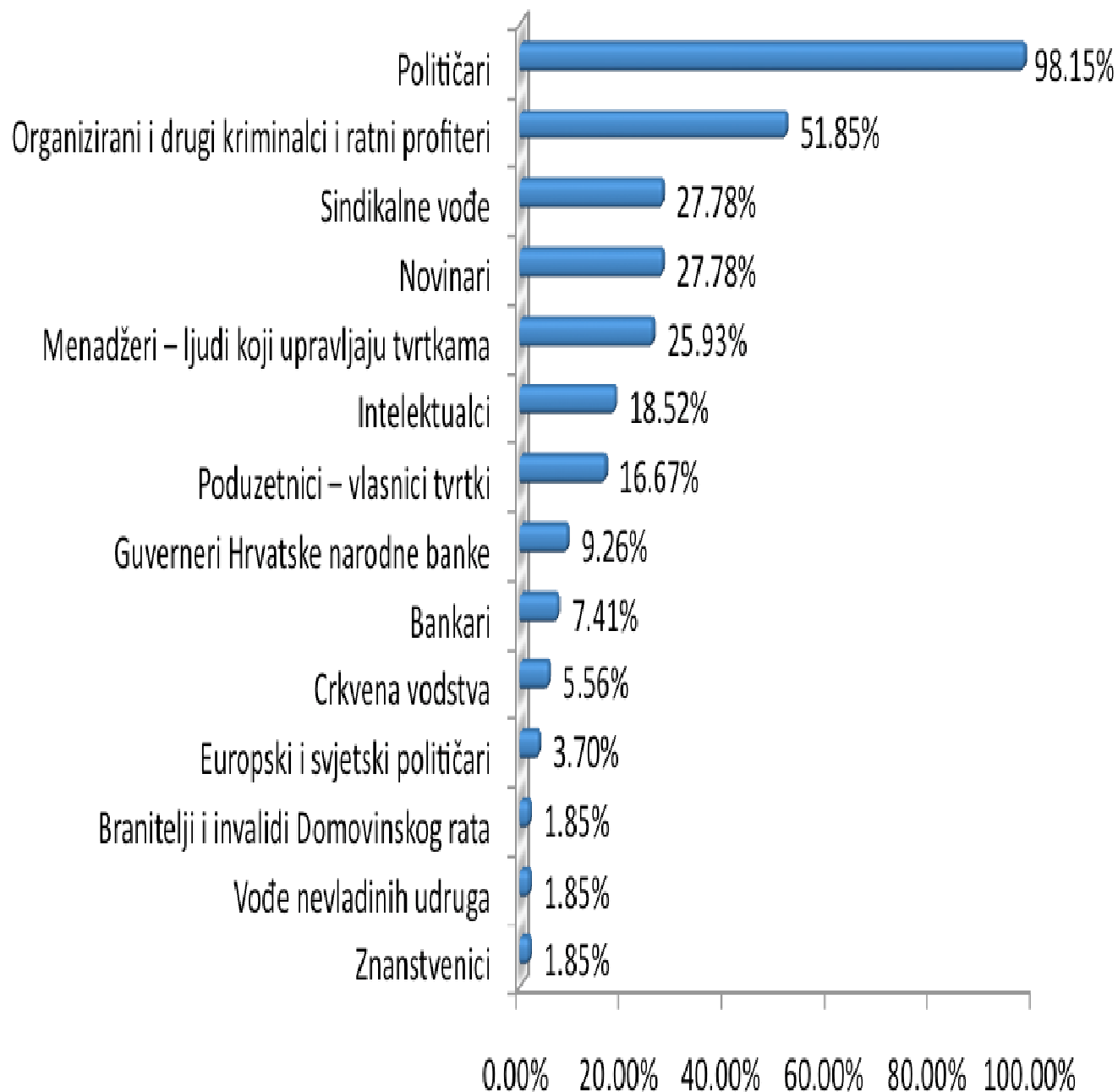
Ranglista **najteže** **rješivih** hrvatskih ekonomskih i društvenih problema

Ranglista čimbenika, uzročnika ekonomskih problema

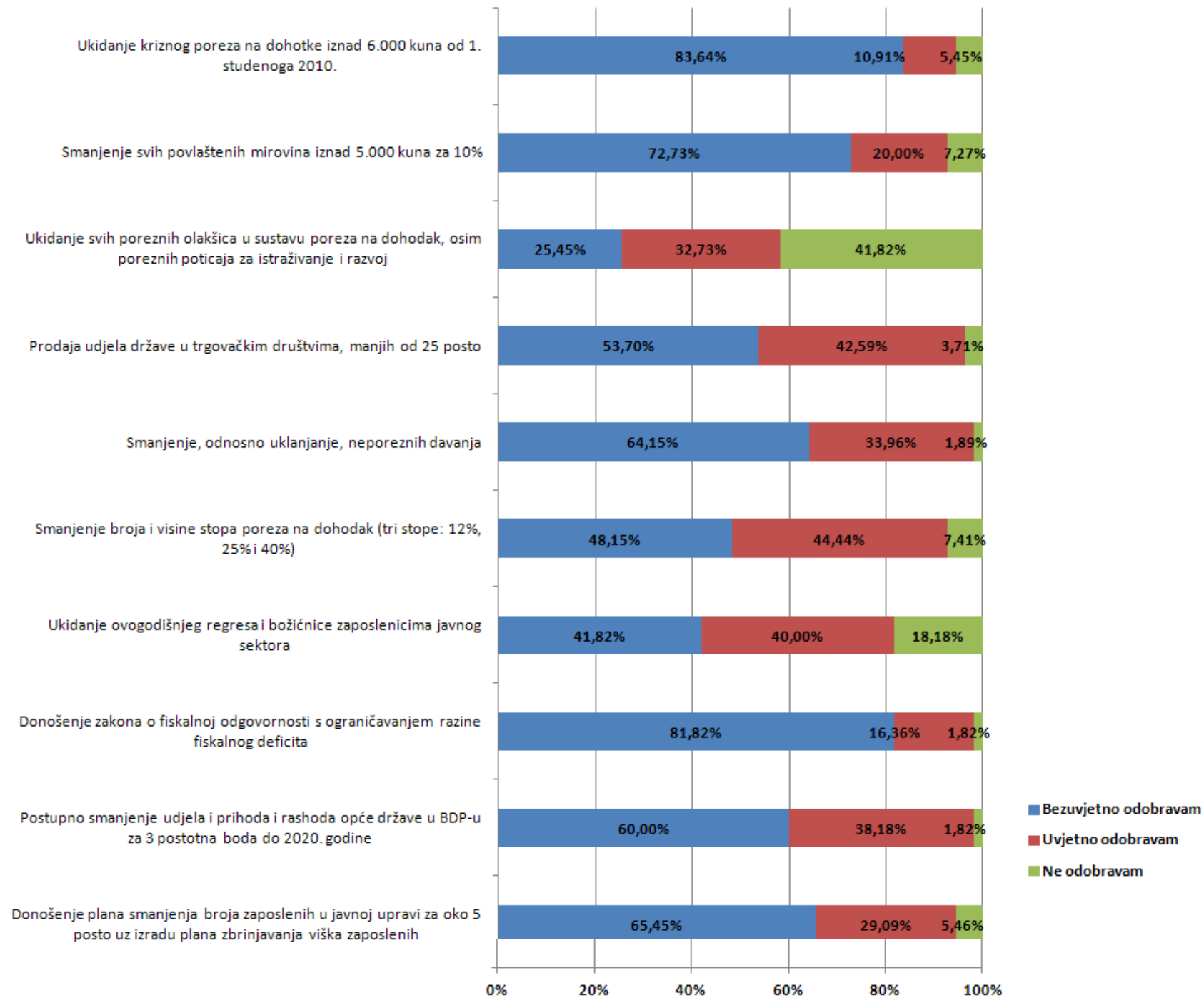
Ranglista profesionalnih skupina po razini odgovornosti

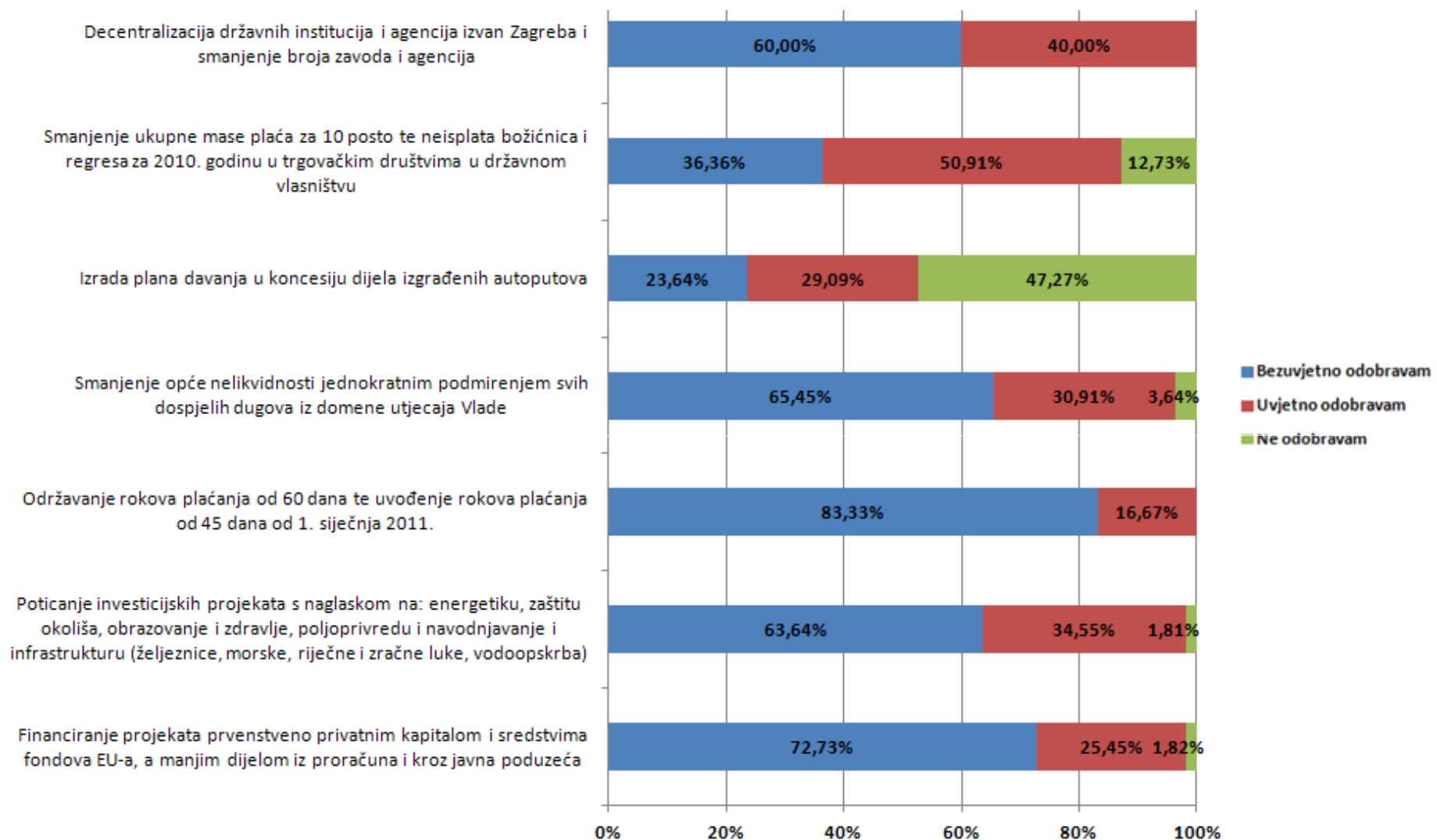

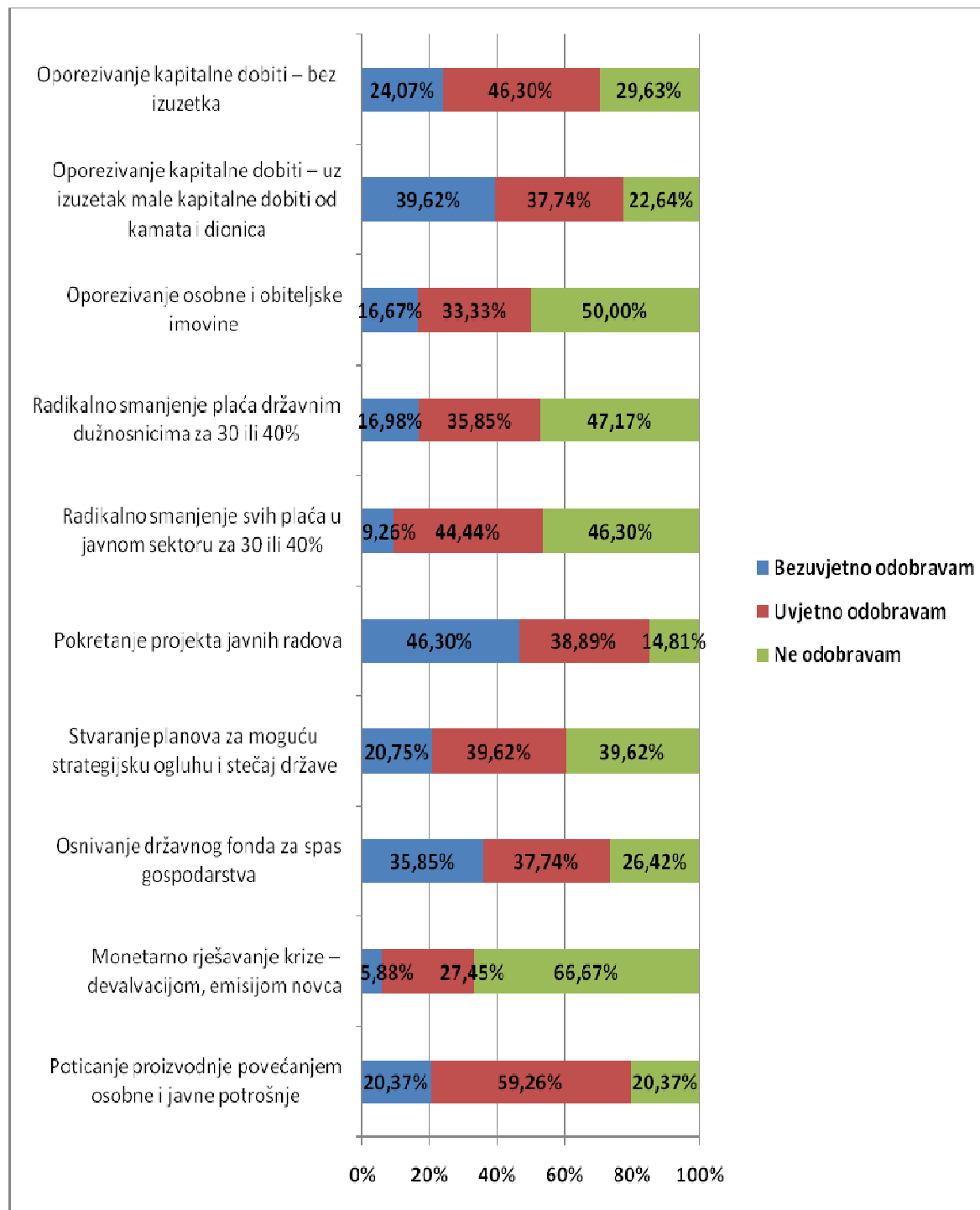

Hvala na pozornosti!

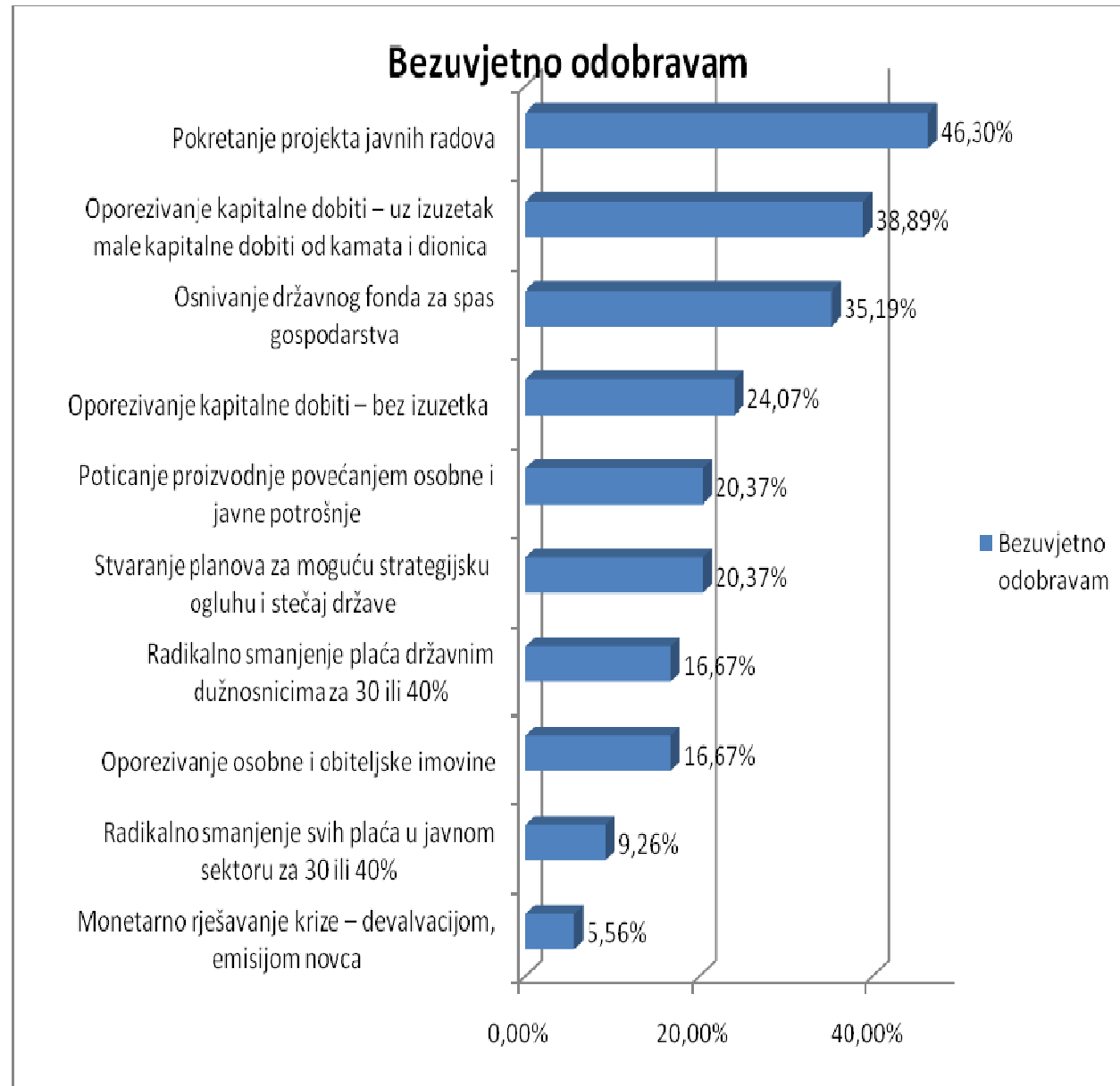
- O mjerama makro-ekonomske politike VRH-a i stopama njihova odobravanja ili osporavanja govorit će kolega **prof. dr. Mladen Vedriš**

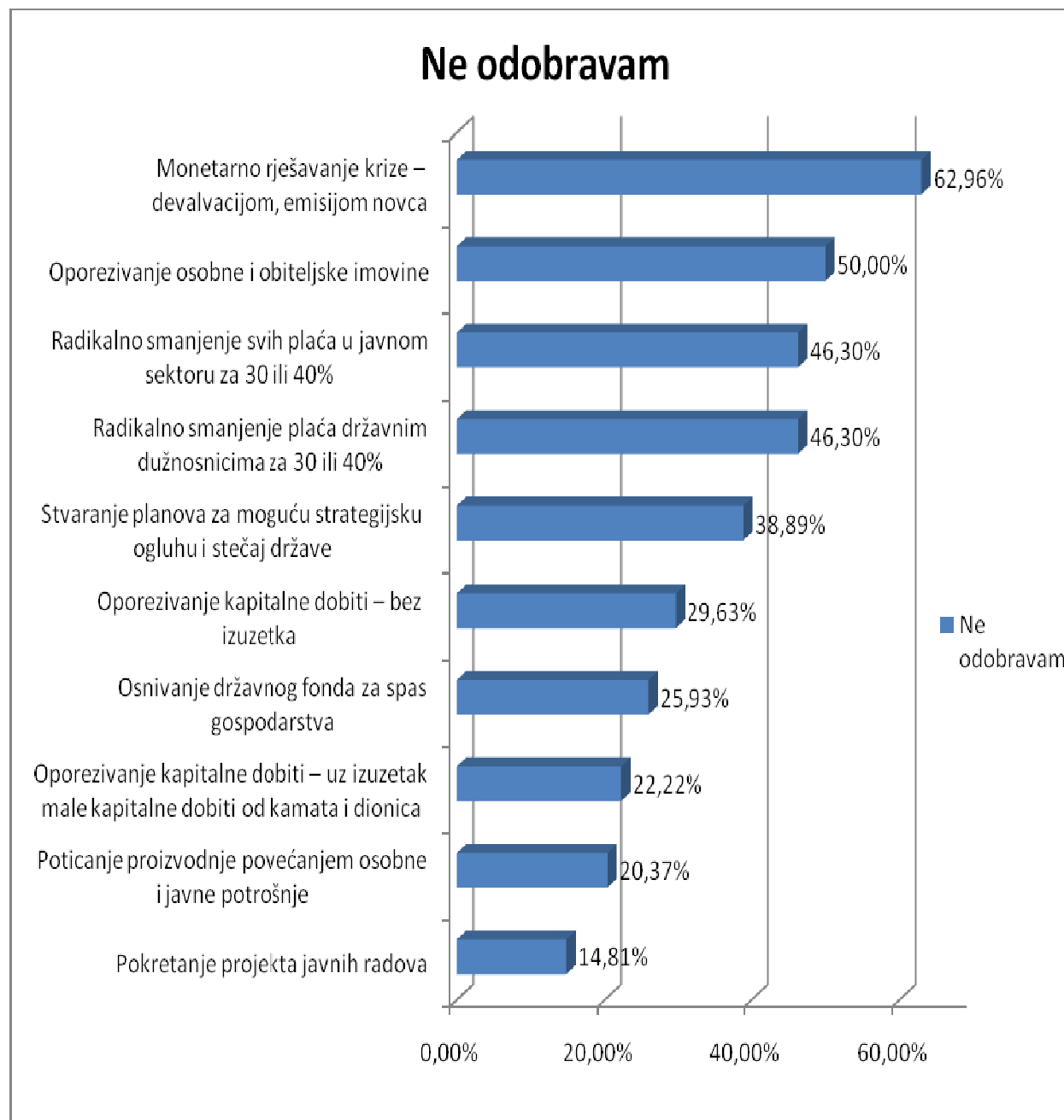

Odobravanje europskih politika rješavanja i nošenja s krizom

Odobravanje europskih politika rješavanja i nošenja s krizom

Dijagnoza trenutnog ekonomskog stanja RH

- **Recesija** – traje već **25 mjeseci**
- **Dužničko ropstvo** – jest – **47 milijardi eura vanjskog duga**
- **Depresija** – ekonomska i masovno psihološka: **stopa beznada 20%**
- **Moralna panika: borba protiv korupcije i zarobljavanja države pretvorena je u društvenu psihozu koja paralizira ekonomske procese**
- **Mogući ekonomski slom** – **ponor: već 2012. godine!?**

Strukturni izvori korupcije i zarobljavanja države

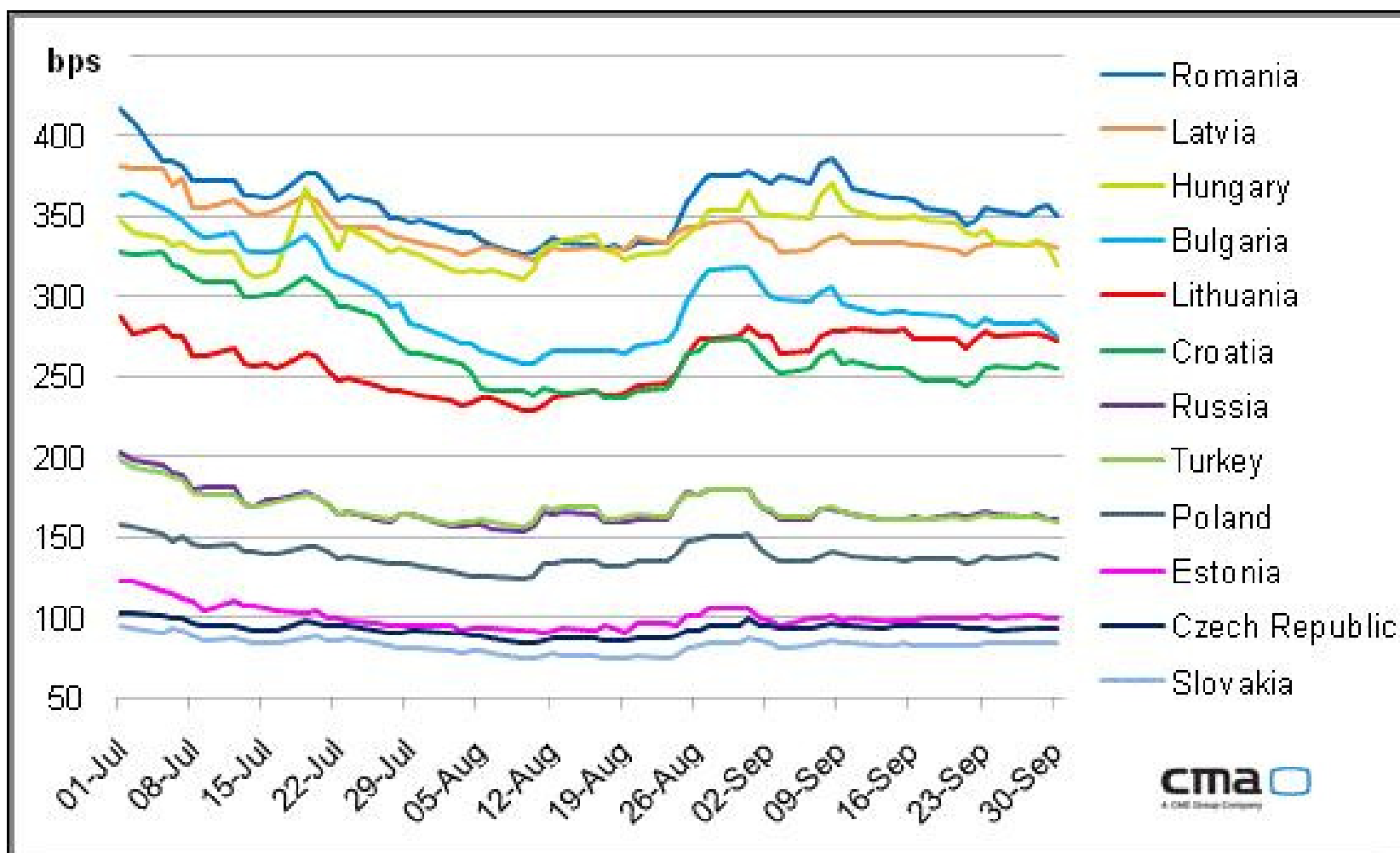
- **Nelikvidnost = oko 4 milijarde eura**
- **Urbanizam – prenamjena zemljišta – slovensko rješenje oporezivanja**
- **Sustav javnih nabava**
- **Carinski sustav i naplata PDV-a**
- **Pravosuđe – sporost i neučinkovitost**
- **Javna uprava: inercija, nesposobnost**
- **Financiranje političkih stranaka i izbora**

Ono što je Lester C. Thurow 1987. kazao o zaduženosti SAD-a danas vrijedi za Hrvatsku

- **“Da se novac koji smo posudili u inozemstvu uložio u tvornice i robote, ne bismo imali razloga za brigu, jer bi dug sam sebe vraćao. No, taj je dug sad ozbiljan problem, jer u cijelosti odlazi na potrošnju.”**

Vjerojatnost **bankrota** tranzicijskih zemalja

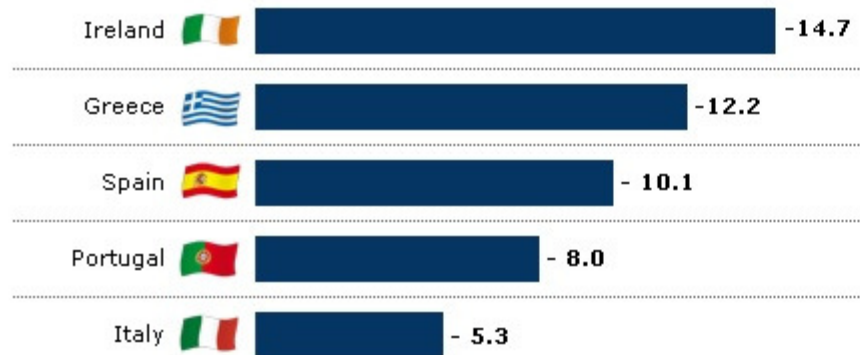
The Euro Zone's Problem Children

public debt, budget deficits, unemployment

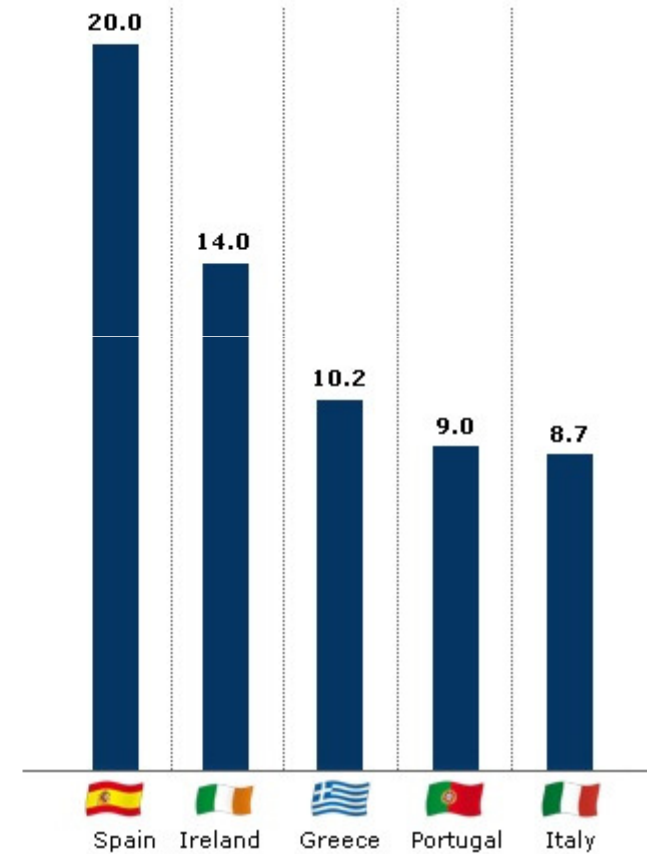
Public Debt: Forecast for 2010 as percentage of gross domestic product

Budget Deficit: Forecast for 2010 as percentage of gross domestic product

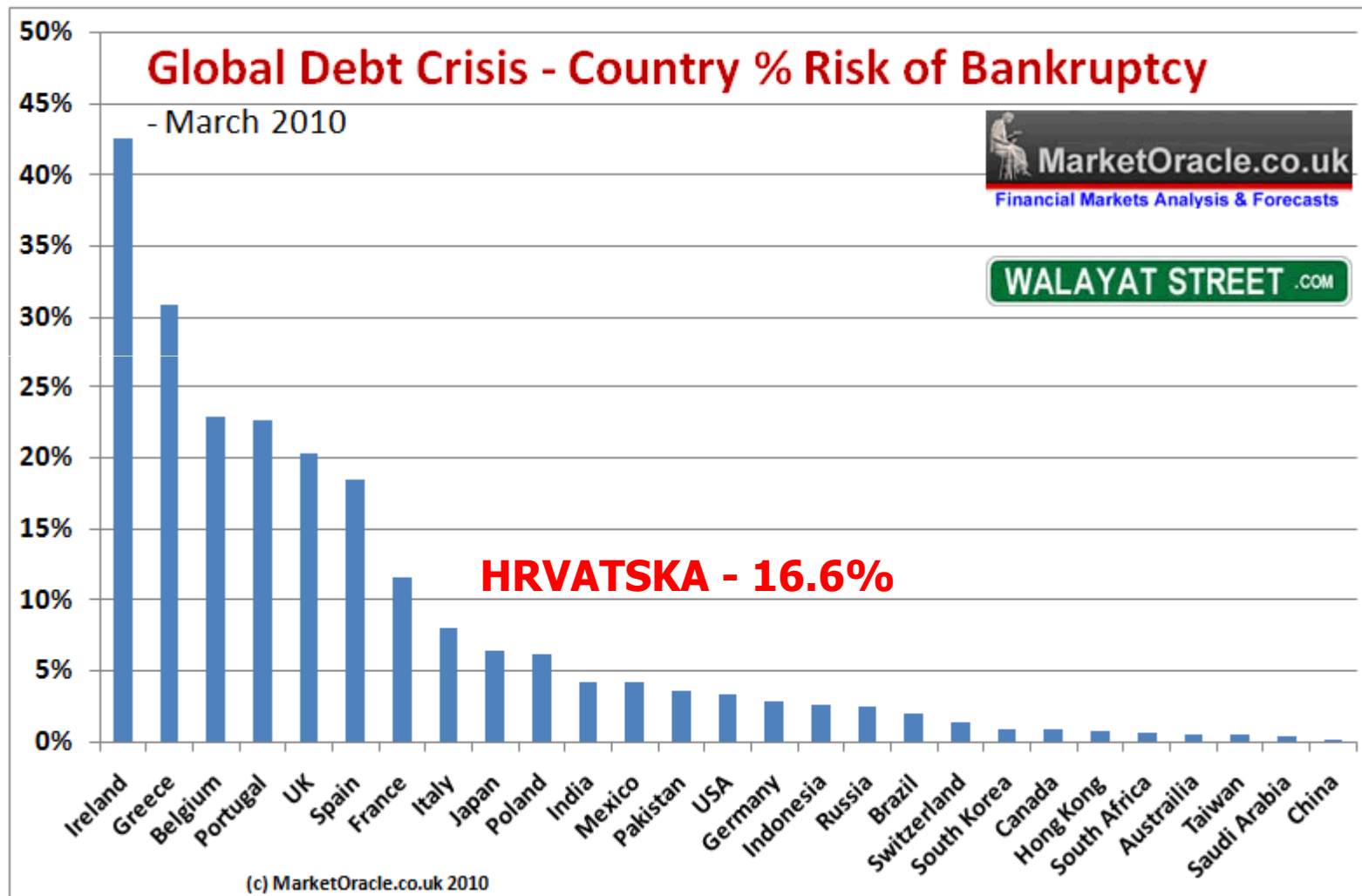

Unemployment: Forecast for 2010 in percent

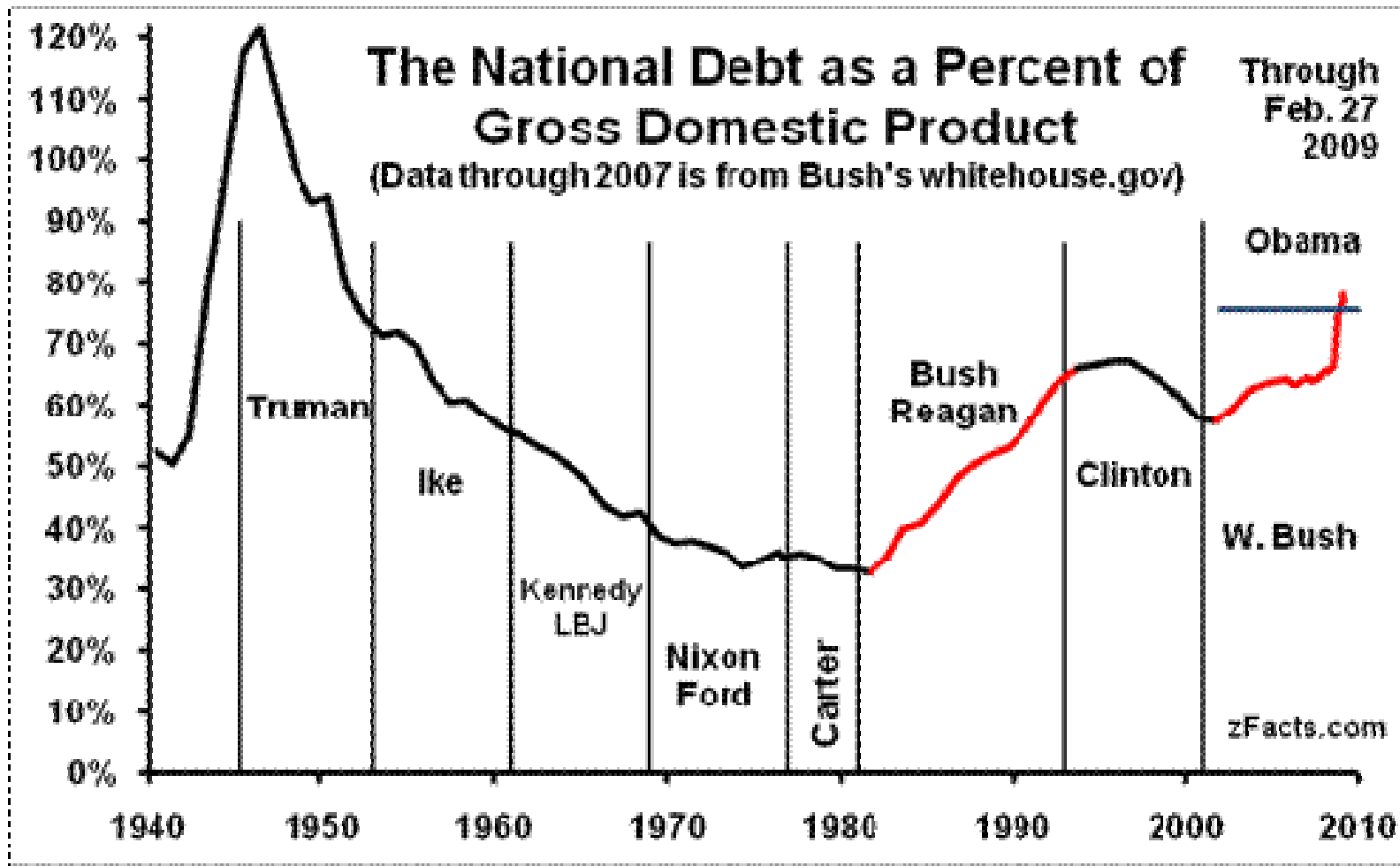

Source: European Commission

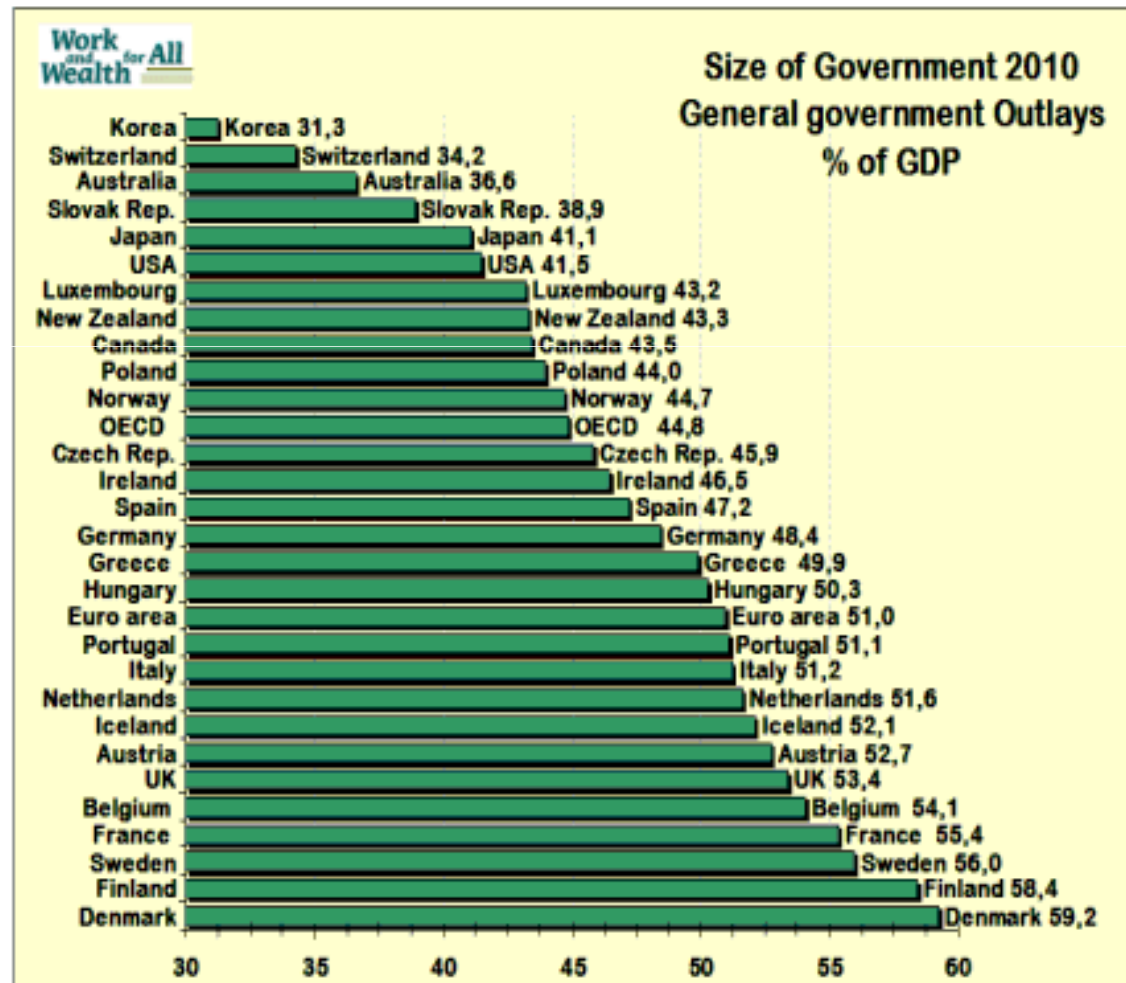
Procjena rizika od proglašenja ogluhe – bankrota države

Javni dug kao postotak BDP-a

Cijena (trošak) države

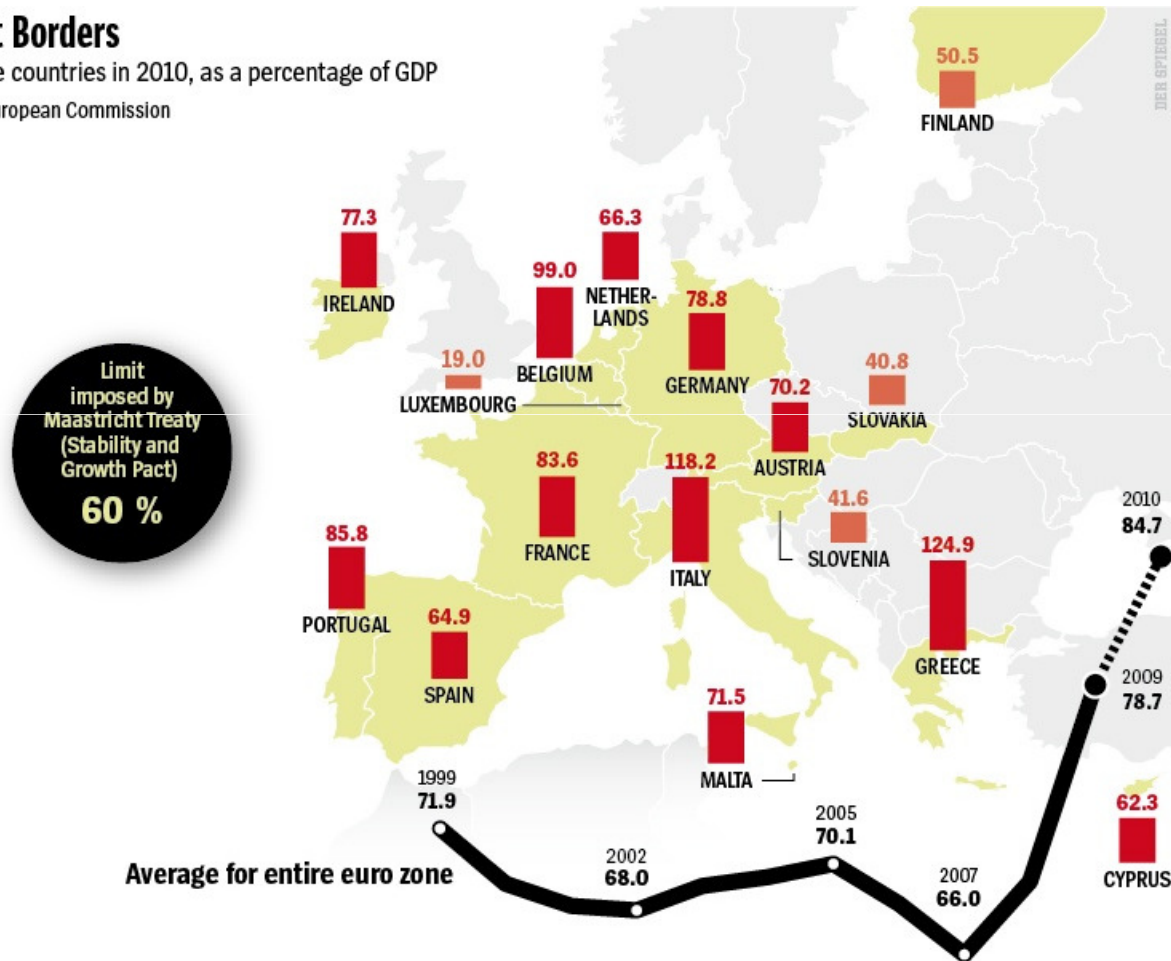

Javni dug u euro-prostoru kao postotak BDP-a

Debt without Borders

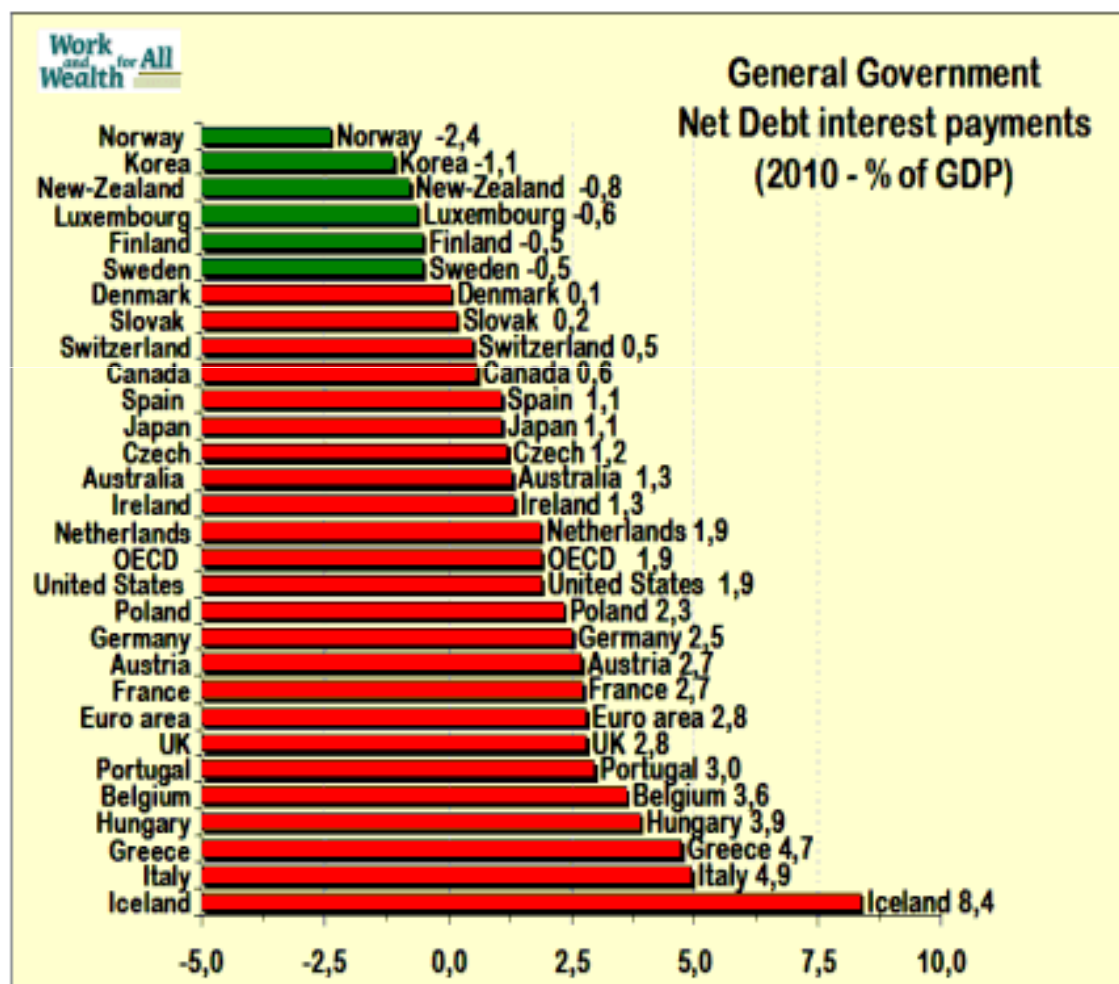
Debt in euro-zone countries in 2010, as a percentage of GDP

Forecast; Source: European Commission

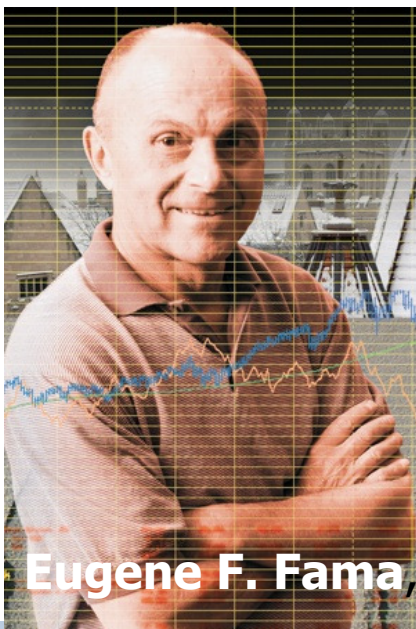

HRVATSKA 2010. GODINE – 38%
POTENCIJALNI (S JAMSTVIMA) 55%

Isplate država za kamate na javni dug

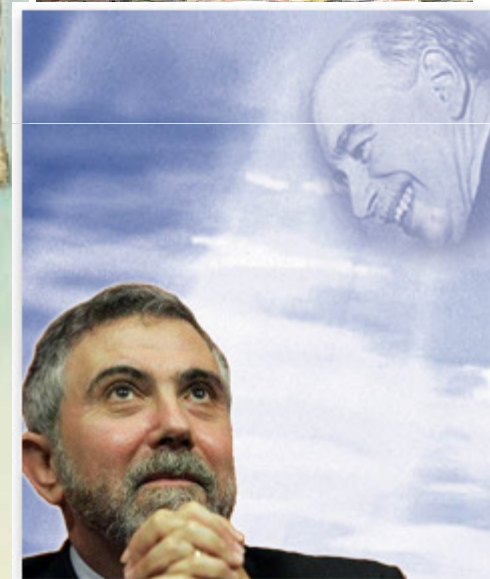
Američki teorijski rat

Eugene F. Fama,

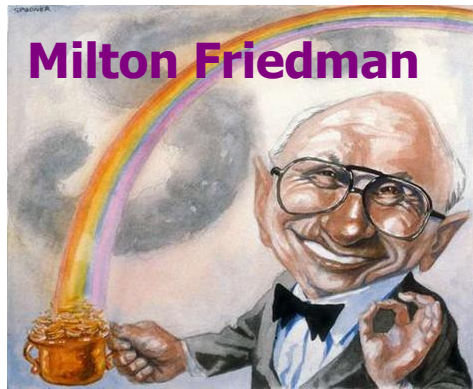

**Slatko-vodni
Ekonomisti**

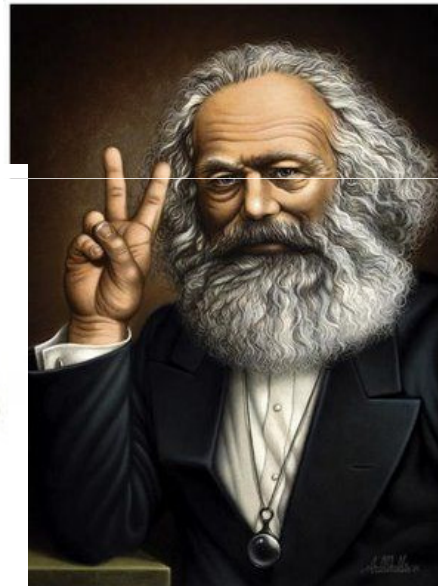

**Slano-vodni
ekonomisti**

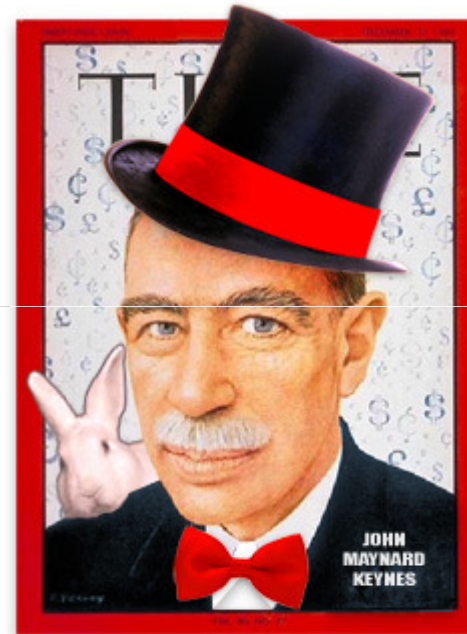
Recikliranje starih ideja ili kreativna destrukcija – promjena paradigme?

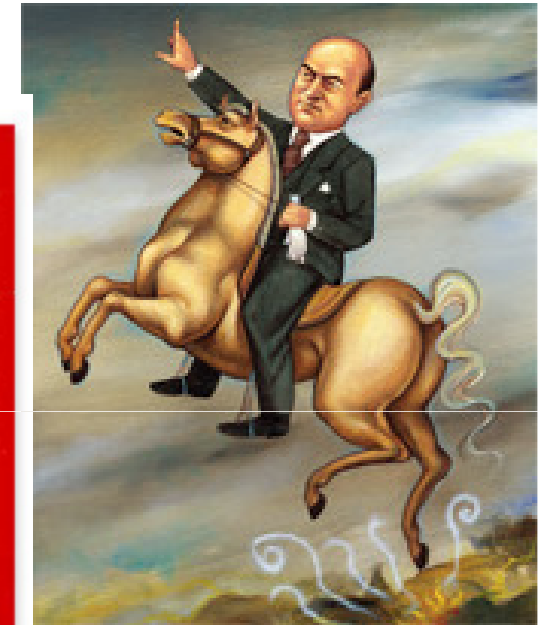
**Adam Smith
(1723-1790)
Trijumf slobodnog
tržišta**

**Karl Heinrich Marx
(1818–1883)
Slom kapitalizma**

**John Maynard Keynes
5. lipnja 1883. –
21. travnjak 1946.**

**Joseph Alois Schumpeter
(1883–1950)**

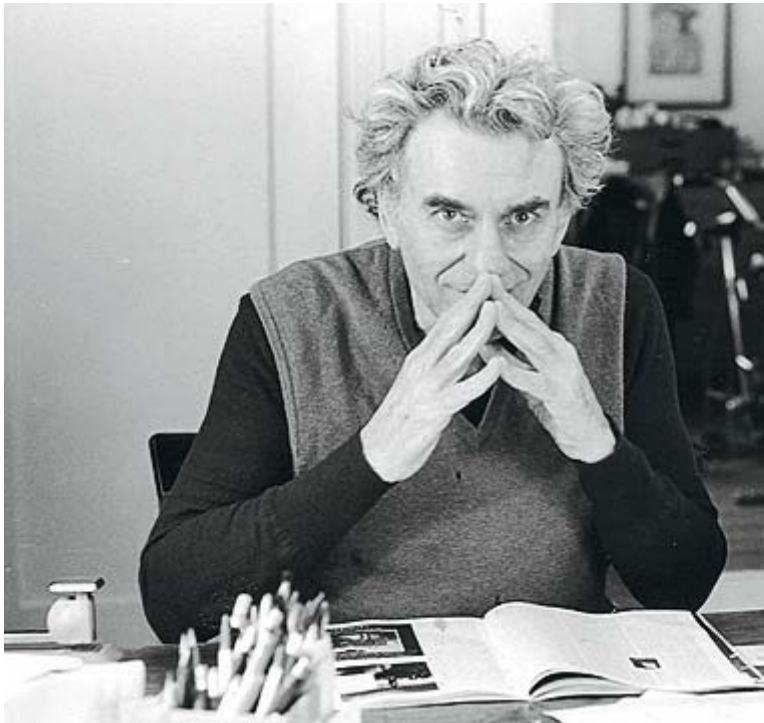
Kreativna destrukcija

Kreativna destrukcija: umjesto recikliranja poznatih ekonomsko-političkih doktrina – **nova paradigma**

[Roberta Weir](#) (1970) Kolorirani drvorez iz 1888.

Zametci nove paradigme

Hyman Philip Minsky

Nouriel Roubini

COURTESY: ROBERT SHILLER

Robert J. Shiller